

Predgovor

Knjiga pomalo neobična naslova »Abraham – praotac vjere: u kršćanstvu, židovstvu i islamu« zbornik je radova Interkonfesionalnog znanstvenog simpozija koji je u organizaciji Katoličkoga bogoslovnog fakulteta i Biblijskog instituta održan u Zagrebu od 9. do 10. prosinca 2005. godine. Tim simpozijem pridružili smo se obilježavanju četrdesete obljetnice Deklaracije o odnosu Crkve prema nekršćanskim religijama »Nostra aetate« Drugoga vatikanskog sabora, želeći istodobno dati mali doprinos sadašnjem dijalogu Katoličke crkve sa židovstvom i islamom na ovim prostorima.

Kad je krajem listopada 1965. godine, pred sam kraj rada Sabora, s 2221 glasom za i samo 88 glasova protiv izglasana spomenuta Deklaracija poznavajući burne povijesti nastanka njezina teksta s razlogom su govorili o pravom »čudu«. Najkraći od svih koncilskih dokumenata imao je neočekivano snažan učinak, prouzročio je odlučno i iskreno otvaranje Crkve prema nekršćanskim religijama, posebice prema židovstvu. U svjetlu koncilskog dokumenta počelo se s više poštivanja i ljubavi gledati na druge religije, posebno one koje štiju jednoga Boga, i tražiti zajedničke putove prema sveopćem bratstvu čovječanstva. Katolici su posebno osjetili potrebu priznati i ispraviti nepravde koje su u prošlosti nanese Židovima, narodu s kojim dijele zajedničku duhovnu baštinu.

Na sličnim skupovima koji su o četrdesetoj obljetnici tog značajnog koncilskog teksta održani diljem svijeta kršćani su, zajedno s predstavnicima spomenutih religija, provjerovali svoje međusobne odnose, tražeći kako se zajednički suprotstaviti svakom obliku fundamentalizma koji ugrožava iskreni dijalog. Na skupu koji je održan u Aachenu (Njemačka) izraelski veleposlanik u Njemačkoj Šimon Stein vrlo pohvalno se izrazio o »novom govoru« koncilskog dokumenta, u kojemu nema više govora o Židovima kao o »bougoubojicama«, što je u prošlosti budilo antisemitske osjećaje. Posebno je istaknuo – kako je sam rekao – »teologa Izraela Karola Wojtylu«, koji je najzaslužniji za mnoge mostove razumijevanja između kršćana i Židova.

U novije vrijeme, kad sve više jača globalni terorizam koji se jednim dijelom poziva na religiju i njome opravdava svoje postupke, potreba za iskrenim dijalogom među monoteističkim religijama još je veća. Umjesto onoga što ih razdvaja, potrebno je poraditi na onom što spaja, a tu se kao nezaobilazan nudi lik biblijskog Abrahama kojeg sve tri religije štiju kao praoca vjere.

Cilj zagrebačkog simpozija bio je osvijetliti Abrahamov lik u Novom zavjetu, ali i čuti kako na njega gledaju druge dvije religije, židovstvo i islam. Zato žalimo što predstavnici tih religija nisu održali svoja predavanja koja su prethodno bili prihvatili, niti su nam ih naknadno poslali da budu objavljena zajedno s drugima. To će umanjiti interkonfesionalni karakter ovog zbornika, ali neće njegovu teološku razinu i otvoren dijaloški duh. Čitatelji će u objavljenim radovima naći mnoge nove spoznaje suvremene biblijske znanosti o novozavjetnim spisima koje će im pomoći da pravilnije vrednuju Abrahamovo mjesto i ulogu u kršćanstvu, ali i da budu otvoreniji prema drugim religijama koje se također pozivaju na Abrahama.

Zagreb, mjeseca studenog 2006.

Ivan Dugandžić, ofm